

Александър Дюма

**Робин Худ,
ПРИНЦЪТ НА РАЗБОЙНИЦИТЕ**

София, 2022

Преводът е направен по изданието:

Alexandre Dumas

ROBIN HOOD, LE PRINCE DES VOLEURS

© Издателство „Изток-Запад“, 2022

Всички права на български език запазени. Нито една част от тази книга не може да бъде възпроизвеждана или предавана под каквато и да е форма и по какъвто и да било начин без изричното съгласие на издателство „Изток-Запад“.

© Венера Атанасова, превод, 2022

© Деница Трифонова, оформление на корицата, 2022

ISBN 978-619-01-1023-1

АЛЕКСАНДЪР ДЮМА

РОБИН ХУД,
ПРИНЦЪТ НА РАЗБОЙНИЦИТЕ

Превод от френски
Венера Атанасова

Предговор

Историята за приключенския живот на разбойника Робин Худ, предавана от поколение на поколение, се е превърнала в популярна легенда в Англия. Въпреки това историкът често не може да открие документи, които да проследят странното съществуване на този известен бандит. Много от преданията, свързани с Робин Худ, носят белег на автентичност и хвърлят ярка светлина върху нравите и порядките на времето, в което е живял.

Биографите на Робин Худ не са на едно мнение относно произхода на нашия герой. Някои смятат, че той е с благородно потекло, други оспорват титлата му граф Хънтингдън. Така или иначе, Робин Худ е бил последният саксонец, който се е опитал да се противопостави на нормандското господство.

Събитията в историята, която ще ви разкажем, колкото и правдоподобни и приемливи да изглеждат, може би в крайна сметка са само плод на въображението, тъй като няма никакви веществени доказателства за тяхната достоверност. И все пак повсеместната популярност на Робин Худ е достигнала до нас с цялата си първична жизненост и яркост. Няма английски автор, който да не му е посветил няколко добри думи. Църковният писател от XIV в. Кордун го нарича *ille famosissimus sicarius* („най-известния разбойник“), летописецът Джон Мейджър го нарича „много човечния принц на крадците“.

Авторът на една много оригинална латинска поема от 1304 г. го сравнява с шотландския национален герой Уилям Уолъс. Известният Уилям Камдън* казва, говорейки за него:

* Уилям Камдън (1551–1623) е английски антиквар, историк и топограф, най-известен като автор на „Британия“ – първото хорографско изследване на островите на Великобритания и Ирландия. [Всички бележки под линия, без изрично упоменатите, са на преводача.]

„Робин Худ е най-благородният от разбойниците.“ И накрая, великият Шекспир в пасторалната комедия „Както ви харесва“, искайки да обрисова начина на живот на херцога и да намекне за неговото щастие, се изразява така: „Говори се, че той вече е в Арденската гора с група весели мъже и те живеят там като прочутия англичанин Робин Худ, прекарвайки времето си волно и безгрижно като в Златния век.“

Ако искаме да изброим тук имената на всички автори, които са написали похвални слова за Робин Худ, бихме отегчили читателя, така че ще е достатъчно да кажем, че във всички легенди, песни, балади, хроники, които говорят за него, той е представен като човек с изтънчен ум, несравнима смелост и дързост. Щедър, търпелив и добър, Робин Худ е бил обожаван не само от своите съратници – той никога не е бил предаден или изоставен от никой от тях, – а и от всички жители на графство Нотингам.

Робин Худ е единственият пример за човек, който, без да бъде канонизиран, има празник. До края на XVI в. обикновените хора, кралете, принцовете, градските власти както в Шотландия, така и в Англия, са отбелязвали празника на нашия герой чрез игри, устроени в негова чест.

От „Универсална биография“* научаваме, че Робин Худ става известен във Франция благодарение на прекрасния роман на сър Уолтър Скот „Айвънхоу“. За да се прецени по-добре историята на тази известна разбойническа банда обаче, трябва да припомним, че след завладяването на Англия от Уилям I Завоевателя според нормандските закони за лова браконьерите се наказвали с ослепяване и кастрация. Това двойно наказание, което било по-лошо от смъртта, принуждавало онези, които си го били навлекли, да се укриват в горите. Тогава единственият им източник на препитание ставал занаятът, който ги бил поставил извън закона. Повечето от тези браконieri принадлежали към саксонската раса, лише-

* „Универсална биография, древна и съвременна“ представлява многотомен биографичен речник, съставен от френските историци и писатели Жозеф-Франсоа Мишо (1767–1839), Луи-Габриел Мишо (1773–1858) и други, който е публикуван през 1811 г.

на от собственост от завоевателите, така че да ограбят богат нормандски лорд за тях било като да си върнат имуществото на бащите си. Това обстоятелство, прекрасно обяснено в епичния роман „Айвънхоу“ и в настоящия разказ за приключенията на Робин Худ, не позволява на читателя да обърка тези горски разбойници с обикновените крадци.

I

Една вечер през 1162 г., по време на управлението на крал Хенри II, двама пътници, чиито прашни дрехи и изнурени лица свидетелстваха за дългия път, който бяха изминали, се придвижваха по тесните пътеки на Шеруудската гора в графство Нотингам.

Въздухът беше студен, дърветата, по чиито клони едва се показваше бледата мартенска зеленина, потрепераха от диханието на вятъра, в който все още се усещаше дъхът на зимата, и гъста мъгла се спускаше над земята, докато лъчите на залязващото слънце обагряха в пурпур облаците на хоризонта. Скоро небето потъмня и усиливащите се пориви на вятъра над дървесните върхари предвещаваха, че през нощта ще има буря.

– Ритсън – каза по-възрастният от пътниците, като се загърна по-плътно с наметалото си, – вятърът стана още по-силен, не се ли страхуваш, че бурята ще ни връхлети, преди да пристигнем, а и по правилния път ли се движим?

– Вървим право към целта, милорд – отвърна Ритсън, – и ако не ме лъже паметта, след по-малко от час ще почукаме на вратата на лесничея.

След като двамата непознати вървяха мълчаливо в продължение на три четвърти час, мъжът, когото спътникът му бе нарекъл милорд, нетърпеливо извика:

– Скоро ли ще пристигнем?

– След десет минути, милорд.

– Добре, но този лесничей, този мъж, когото наричаш Хед, заслужава ли доверието ми?

– Напълно, милорд. Моят шурей Хед е суров, прям и честен човек. Той с уважение ще изслуша удивителната история, измислена от Ваша Светлост, и ще повярва в нея, защото не знае какво е лъжа и дори не изпитва

недоверие. Ето, милорд – извика радостно Ритсън, прекъсвайки похвалите си за лесничея, – погледнете онази светлина, която хвърля отблясъци по дърветата! Е, тя идва от къщата на Гилбърт Хед. Колко пъти в младостта си съм благославял тази пътеводна звезда, когато вечер се връщахме уморени от лов!

И Ритсън застина, замечтан, гледайки с умиление трептящата светлина, която събуждаше у него спомени от миналото.

– Спи ли детето? – попита благородникът, който изобщо не се трогна от вълнението на слугата си.

– Да, милорд – отвърна Ритсън и на лицето му веднага се изписа пълно безразличие, – спи дълбоко, но бога ми, не разбирам защо Ваша Светлост си създава толкова грижи да запази живота на едно малко същество, което е толкова вредно за вашите интереси? Ако искате да се отървете завинаги от това дете, защо не му забием едно двуинчово острие в сърцето? На ваше разположение съм, само ми кажете. Обещайте ми като награда да споменете името ми във вашето завещание и нашият малък сънливец никога вече няма да се събуди.

– Млъкни – рязко го прекъсна благородникът, – не желая смъртта на това невинно създание! Страхувам се, че в бъдеще всичко може да излезе наяве, но предпочитам да се измъчвам от страх, отколкото от угризения заради извършено престъпление. Освен това имам основание да се надявам и дори да вярвам, че мистерията, която обгръща раждането на това дете, никога няма да бъде разбулена. Ако се случи обратното, това ще е само твое дело, Ритсън, и ти се кълна, че отсега нататък ще следя зорко всички твои действия. Отгледано като селянин, това дете няма да страда от посредствеността на своето положение, то ще си изгради щастие съобразно вкусовете и навиците си и никога няма да съжалява за името и богатството, които губи днес, без да го знае.

– Вашата воля ще бъде изпълнена, милорд – отговори студено слугата, – но честно казано, животът на едно толкова малко дете не си струва умората от пътуването от Хънтингдъншър до Нотингамшър.

Най-сетне пътниците слязоха от конете си пред красива къщичка, скрита като птиче гнездо в горския гъсталак.

– Хей, съседе Хед – извика весело и гръмогласно Ритсън, – отваряй бързо, че вали силно, а оттук виждам огънят в огнището ти да пламти. Отвори, човече, твой роднина те моли за гостоприемство.

В къщата се чу приглушено ръмжене на кучета и предпазливият лесничей извика в отговор:

– Кой чука?

– Приятел.

– Кой приятел?

– Твоят шурей, Роланд Ритсън. Отвори, добри ми Гилбърт.

– Ти ли си Роланд Ритсън от Мансфийлд Удхаус?

– Да, аз съм, братът на Маргарет. Хайде, ще отвориш ли? – добави нетърпеливо Ритсън. – Ще говорим на масата.

Най-сетне вратата се отвори и пътниците влязоха в къщата.

Гилбърт Хед сърдечно стисна ръката на шурей си и като се поклони учтиво на благородника, каза:

– Добре дошли, благородни рицарю, и не ме обвинявайте, че наруших законите на гостоприемството, като за няколко мига държах вратата на дома си затворена за вас. Усамотеността на тази къща и скитащите в гората разбойници ме принуждават да бъда предпазлив, защото не е достатъчно да бъда храбър и силен, за да избегна опасността. Така че моля, приемете моите извинения, непознати благороднико, и считайте къщата ми за ваша. Настанете се до огъня и изсушете дрехите си, а ние ще се погрижим за конете ви.

– Ей, Линкълн – извика Гилбърт, като отвори вратата на една съседна стая, – заведи конете на тези пътници под навеса, тъй като нашата конюшня е твърде малка за тях, и се погрижи да не им липсва нищо: пълна ясла със сено и слама до корема им.

Веднага се показва як селянин, облечен като горски обитател, прекоси стаята и излезе от къщата, без дори да хвърли любопитен поглед към новодошлите, след него се появи хубава жена на не повече от трийсет години, която изтича с протегнати ръце към Ритсън и му поднесе челото си за целувка.

– Скъпа Маргарет, мила сестро! – извика той, като я прегърна и целуна силно, гледайки я с наивно възхищение, примесено с изненада. – Ти изобщо не

си се променила, челото ти е все така чисто, очите ти са все така сияйни, устните и бузите ти са все така розови и свежи, както когато скъпият ни Гилбърт те ухажваше.

– Това е така, защото съм щастлива – отвърна Маргарет, като погледна нежно съпруга си.

– Можеше да кажеш, защото сме щастливи, Маги – добави почитеният лесничей. – Благодарение на веселия ти характер в семейството ни досега не е имало нито сръдни, нито кавги. Но стига приказки по този въпрос, нека да помислим за гостите. Е, приятелю мой, свали наметалото си, и вие, благородни рицарю, отърсете се от дъждовните капки, които се стичат от дрехите ви като сутрешната роса от листата. След това ще вечеряме. Бързо, Маги, сложи един наръч или по-добре два наръча съчки в огнището, най-хубавите ястия на масата, а на леглата постели най-белите чаршафи.

Младата жена пъргаво се подчини на съпруга си, а когато Ритсън отметна наметалото си, се видя, че той носи красиво дете, увито в синьо вълнено одеяло. По кръглото, свежо и румено личице на това едва петнайсетмесечно дете си личеше, че то има добро телосложение и е в отлично здраве.

Като оправи внимателно смачканите гънки на шапчицата на бебето, Ритсън застана така, че красивото му личице да бъде добре осветено, и тихо повика сестра си.

Маргарет дотича.

– Маги – каза ѝ той, – имам подарък за теб и няма да ме обвиняваш, че идвам при теб с празни ръце след осемгодишно отсъствие. Виж какво ти нося.

– Света Дево! – възкликна младата жена, събрала молитвено длани. – Света Дево, дете! Роланд, твое ле е това красиво ангелче? Гилбърт, Гилбърт, ела да видиш едно прекрасно дете!

– Дете? Дете в ръцете на Ритсън! – Без изобщо да споделя ентузиазма на жена си, Гилбърт хвърли строг поглед към своя шурей. – Братко – каза сериозно лесничеят, – да не си станал детегледачка, след като те уволниха от армията? Доста странна приумица те е обзела да обикаляш полята с дете под наметалото си. Какво означава всичко това? Защо си дошъл? Каква е

историята на това бебе? Хайде, говори, бъди откровен, искам да знам всичко.

– Това дете не е мое, скъпи Гилбърт, то е сираче, а този благородник е негов закрилник. Негова Светлост познава семейството на това ангелче и ще ви каже защо сме дошли тук. Междувременно, скъпа Маги, погрижи се за този скъпоценен товар, който нося на ръце от два дни... тоест от два часа. Вече се уморих да играя ролята на бавачка.

Маргарет бързо взе спящото бебе, занесе го в стаята си, сложи го на леглото си, обсипа с целувки ръчичките и вратлето му, уви го да му е топло в красивата си празнична наметка и се върна при гостите си.

Вечерята мина весело и когато приключи, благородникът каза на лесничея:

– Интересът, който проявява очарователната ви съпруга към това дете, ме накара да реша да ви направя предложение, свързано с бъдещото му благополучие. Ала първо ми позволете да ви запозная с някои особености, свързани със семейството, раждането и настоящото положение на това клето сираче, на което аз съм единственият закрилник. Баща му – стар другар по оръжие от моята младост, прекарана във военни кампании, беше моят най-добър и най-близък приятел. В началото на управлението на нашия славен крал Хенри II двамата с него пребивахме заедно във Франция – ту в Нормандия, ту в Аквитания, ту в Поату – и след няколкогодишна раздяла се срещнахме отново в Уелс. Преди да напусне Франция, приятелят ми се влюби лудо в една девойка, ожени се за нея и я доведе в Англия при близките си. За съжаление, семейството му – гордо и високомерно, защото беше клон на кралската фамилия, и надъхано с глупави предразсъдъци – отказа да приеме младата жена, която беше бедна и не притежаваше друго благородство освен това на чувствата. Тази обида я нарани дълбоко и тя умря осем дни след раждането на детето, което искаме да поверим на вашите грижи и което вече няма и баща, защото клетият ми приятел беше смъртно ранен в една битка в Нормандия преди почти десет месеца. Последните мисли на умиращия ми приятел бяха за сина му. Той ме извика при себе си, набързо ми каза името и адреса на бавачката на дете-

то и в името на старото ни приятелство ме накара да се закълна да стана опора и закрилник на това сираче. Заклех се и ще спазя обещанието си, но задачата е много трудна за изпълнение, драги Гилбърт, защото все още съм войник, прекарвам живота си в гарнизони или на бойните полета и не мога лично да се грижа за това крехко създание. От друга страна, нямам роднини или приятели, на които спокойно бих могъл да поверя това ценно същество. Така че вече не знаех на кой светец да се моля, когато ми хрумна идеята да се допитам до вашия шурей Роланд Ритсън. Той веднага се сети за вас, каза ми, че след като сте женен от осем години за прекрасна и добродетелна жена, все още нямате щастието да бъдете баща и вероятно бихте се радвали да приемете под своя покрив – не безплатно, разбира се – едно клето сираче, син на смел войник. Ако Бог даде здраве и живот на това дете, то ще бъде спътник на моята старост, ще му разкажа славната и тъжна история на онзи, който му е дал живот, и ще го науча да върви твърдо по същия път, по който сме вървели с неговия доблестен баща. Междувременно ще отгледате детето, сякаш е ваше, и няма да го отгледате безплатно, кълна се. Отговорете, драги Гилбърт, приемате ли предложението ми?

Благородникът очакваше с безпокойство отговора на лесничея, който, преди да се ангажира, погледна въпросително жена си, но хубавата Маргарет се бе извърнала назад и леко бе наклонила глава към вратата, водеща към съседната стая, опитвайки се с усмивка да чуе недоловимото дишане на детето.

Ритсън, който крадешком наблюдаваше с крайчеца на око-то си изражението на лицата на двамата съпрузи, разбра, че сестра му е готова да задържи детето въпреки колебанието на Гилбърт, и каза възможно най-убедително:

– Смехът на това ангелче ще изпълни с радост твоя дом, скъпа Маги, и се кълна в свети Петър, че ще чуваш и друг не по-малко радостен шум – звънът от гвинеите, които Негова Светлост ще ти изплаща всяка година. Ах, вече те виждам богата и винаги щастлива, водеща за ръка на местните събори красивото дете, което ще те нарича „мамо“. То ще бъде облечено като принц, блестящ като слънцето, а твоето лице ще сияе от удоволствие и гордост.

Маргарет не отговори нищо, но погледна с усмивка Гилбърт, чието мълчание бе изтълкувано погрешно от благородника.

– Колебаете ли се, господин Гилбърт? – попита той, като свъси вежди. – Не ви ли харесва предложението ми?

– Извинете, сър, вашето предложение е много привлекателно и ние ще запазим това дете, ако моята скъпа Маги не вижда пречка за това. Хайде, жено, кажи какво мислиш, както решиш, така ще бъде.

– Този смел рицар е прав – отговори младата жена. – Той не може да отгледа това дете.

– И какво?

– Какво ли? Ще стана негова майка. – След това, като се обърна към благородника, добави: – И ако някой ден пожелаете да си вземете осиновения ви син, ще ви го върнем с натежало сърце, но ще се утешаваме с мисълта, че той ще бъде по-щастлив с вас, отколкото под скромния покрив на един беден лесничей.

– Думите на жена ми означават, че поемаме задължението – каза Гилбърт, – и аз от своя страна се кълна да се грижа за това дете и да му бъда баща. Благородни рицарю, ето и залогът за моята дума.

Като измъкна от колана си едната си ръкавица, той я хвърли на масата.

– Дадена дума за дадена дума и ръкавица за ръкавица – отговори благородникът и също хвърли ръкавицата си на масата. – Сега остава да договорим сумата за издръжка на детето. Ето, добри човече, вземете това, всяка година ще получавате по толкова.

И като извади изпод дублета* си малка кожена кесия, пълна със златни монети, той се опита да я сложи в ръцете на лесничея.

Ала той отказа да я вземе.

– Задръжте златото си, сър, нежността и хлябът на Маргарет не се продават.

* Къса до кръста връхна мъжка дреха, която е била подплатена и прилепнала по тялото.

Дълго време кесията преминаваше от ръцете на Гилбърт в тези на благородника и обратно. Накрая беше договорено – по предложение на Маргарет парите, които рицарят щеше да изплаща всяка година за издръжка на детето, да се съхраняват на сигурно място и те да бъдат връчени на сирачето, когато то навърши пълнолетие.

След като решиха този въпрос за всеобщо удовлетворение, всички се разотидоха да спят. На следващата сутрин Гилбърт стана още на разсъмване и погледна със завист конете на гостите си, които Линкълн вече се бе заел да тимари.

– Какви прекрасни животни – каза той на слугата си. – Не е за вярване, че са се движили в тръс два дни, изглеждат толкова бодри. Кълна се в Светата литургия, само принцовете могат да яздят такива красиви бойни коне! Те трябва да струват толкова сребро, колкото тежат моите кончета. О, напълно забравих за тях, бедничките, яслата им сигурно е празна. – Гилбърт влезе в конюшната си. Тя беше пуста. – Я гледай, те не са тук. Ей, Линкълн, изведе ли конете на паша?

– Не, господарю.

– Ама че странна работа – промърмори лесничеят и обзет от тайно предчувствие, се втурна към стаята на Ритсън. Шурейт му го нямаше. „Може да е отишъл да събуди рицаря“, помисли си Гилбърт, като отвори вратата на стаята, дадена на благородника. Тя беше празна.

Появи се Маргарет с малкото сираче на ръце.

– Жено – извика лесничеят, – конете ни са изчезнали!

– Не може да бъде!

– Гостите са яхнали нашите коне и са ни оставили техните.

– Но защо са ни напуснали така?

– Сети се сама, Маги, аз не знам.

– Може би са искали да скрият от нас накъде са тръгнали.

– Възможно е да са извършили нещо лошо, от което да се срамуват.

– Просто не са искали да ни предупредят, че ще заменят уморените си коне с нашите.

– Не е това, защото тази сутрин конете им изглеждат толкова пъргави и силни, сякаш не са пътували цяла седмица.

– Хей, да не мислим повече за това. Погледни детето, виж колко е красиво, как се усмихва. Целуни го.

– Може би този непознат благородник е искал да ни възнагради за нашата отзивчивост, като ни е оставил скъпите си бойни коне вместо нашите два стари коня.

– Може би, страхувайки се, че ще откажем, той си е тръгнал, докато спяхме.

– Добре, ако е така, благодаря му от все сърце, но не съм доволен от шуря Ритсън, който трябваше да се сбогува с нас.

– Не знаеш ли, че откакто почина клетата ти сестра Анет, неговата годеница, Ритсън избягва да посещава този край? Може би нашето семейно щастие е събудило тъжни спомени у него!

– Права си, жено – отвърна Гилбърт и въздъхна тежко. – Горката Анет.

– Най-неприятното в тази история е – продължи Маргарет, – че не знаем нито името, нито адреса на покровителя на това дете. Ако се разболее, кого ще уведомим за това? А и него как ще го наречем?

– Избери му име, Маргарет.

– Избери го ти, Гилбърт, то е момче и това засяга теб.

– Добре, ако искаш, да го наречем на любимия ми брат, когото толкова много обичах. Не мога да си помисля за Анет, без да си спомня за горкия Робин.

– Така да бъде, вече е кръстен, ето го скъпия Робин! – възкликна Маргарет, като обсипа с целувки лицето на детето, което вече ѝ се усмихваше, сякаш тя му беше майка.

И така сирачето бе кръстено Робин Хед. По-късно по неизвестни причини Хед се промени на Худ и малкият непознат се прочу като Робин Худ.